

בתחילה יצר הרע נקרא אורח ואח"כ בעל הבית

מֵאֵן אוֹלִיפְנָא ומנין למדנו את זה **מִפְרֶשֶׁתָּא דְדוּד אוֹלִיפְנָא**

מפרשת דוד למדנו את זה [כב] **מִה פְתִיב** שהרי מה כתוב, (שמואל ב י"ב)

וַיָּבֵא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעֵשִׂיר ויחמול לקחת מצאנו ומבקרר לעשות לאורח הבא

לו ויקח את כבשת האיש הרש ויעשה לאיש הבא אליו. נמצא שבתחילה קרא לו הלך אחר

כך אורח ואח"כ נעשה האיש הבא אליו כבעל הבית, **הַלֵּךְ דְקָרִיב לְפִתְחָא,**

וְלֹא בְעֵי לְאִתְעַכְבָּא תַפְּן, אֶלָּא לְמַהֲדֵי לְאַרְחִיָּה כי הלך הוא

אחד שמתקרב לפתח ואינו רוצה להתעכב בבית אלא ללכת לדרכו, ואח"כ נעשה אורח

הנכנס להתעכב בבית. **בְּדָּ הוּא יֵצֵר הָרַע, פְּמָה דְמִקְרַב לְבֵיתָא,**

כך גם דרכו של היצר הרע שהוא בתחילה הלך כמו שמתקרב לבית ולא להתעכב שם כלל

מִתְקָרַב גַּבִּי דְדַבַּר נָשׁ, אֶתְעַר עֲלֵיהּ בְּחֻבָּא זְעִיר, דָּא

הוּא אוֹרַח עֲרָאִי מתקרב היצר הרע אל האדם ומפתה אותו לעשות חטא קטן

וקל, ובזה הוא נקרא הילך בבחינת אורח עראי שאינו מתעכב כלל. **חָמִי דְלִית**

אור הרשב"י

פרנסתו הדחוקה, יום אחד בא הלך לאיש העשיר והעשיר רצה לכבדו בבשר אך התקמצן על ממונו להגיש ממנו לאורח, לכן הלך העשיר ולקח את כבשת העני ושחט אותה וצלה את בשרה להגיש לאיש שבא אליו לבית. ושם בפסוק אנו רואים שבתחילה קורא לאותו שבא לעשיר "הלך" והעשיר לא רצה להביא מממונו "לאורח" ולכן הביא "לאיש הבא אל ביתו" כי כך דרכו של יצר הרע בתחילה.

[כב] פסוק זה נאמר כאשר לקח דוד המלך ע"ה את בת שבע אחר שמת אוריה החיתי במלחמה ובא נתן הנביא להוכיחו ואמר לו משל מעני אחד שהיה לו שכן עשיר גדול ולעשיר היה צאן ובקר הרבה מאוד ואילו לעני לא היה כי אם כבשה אחת קטנה שקנה אותה במיטב כספו אשר עמל עליו הרבה זמן ומכבשה זו היתה כל מחייתו כי בצמר שלה היה עושה בגדים לילדיו ומחלבה היה עושה להם גבינות ומשקה אותם חלב ומזה היתה

הלימוד היומני

לע"נ ר' אורי נורי בן רחל זצ"ל

דְּמַחֵי בִּידֵיהֶּ, מֵה פְּתִיב, כאשר הוא רואה שהאדם לא מתגבר על יצריו ולא מוחה ביצה"ר שלו שלא יתקרב אליו מה כתוב לַעֲשׂוֹת לְאֹרַח הַבַּא אֱלֹיו, אֶתְעַבֵּיד לִיה אֹרַח אַכְסְנַאי בְּבֵיתָא האורח הבא אליו אז הוא כבר אורח שמתאכסן בבית וישן שם ואוכל שם, אֶתְעַר עֲלִיה בְּחֹבוֹי יִתִיר, יוֹמָא חָד, או תִּרִין יוֹמִין, בְּהַאי אֹרַח דְּשָׂרְאן לִיה בְּבֵיתָא יוֹמָא חָדָא, או שְׁתֵּי יוֹמִין, ואז כבר הוא מעורר את האדם לעשות חטאים יותר גדולים יום או יומיים כמו האורח שמתאכסן אצלו בבית יום או יומיים, (בגין דְּאִיהוּ אֹרַח) כִּיּוֹן דְּחָמֵי דְּלִית מַאן דְּמַחֵי בִּידֵיהֶּ, מֵה פְּתִיב כיון שהוא רואה שאין האדם נלחם בו לסלקו מעליו והוא נכנע לדרישות של יצה"ר ועובר ומתפתה לדמיונות שלו, מה כתוב, (שם) וַיַּעַשׂ לְאִישׁ הַבַּא אֱלֹיו, אֶתְעַבֵּיד מְאִירֵי דְּבֵיתָא, בְּמַה דְּאֵתְ אָמַר אז הוא כבר נעשה בעל הבית כמו שכתוב "לאיש הבא אליו" והאיש זה אדון כמו שכתוב אצל האחים הקדושים שאמרו על יוסף הצדיק (בראשית מב) הָאִישׁ אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ. וכן (רות א) אִישׁ נַעֲמִי. כִּיּוֹן הוּא יַעַר הָרַע, אֶתְעַבֵּיד לְקַבְּלִיה דְּבַר נָשׁ, אִישׁ, בְּעַל הַבַּיִת וכן גם נעשה היצר הרע כנגד האדם שאיש ובעל הבית עליו כי הוא מושל בו עכשיו, הָא אֶתְקַשַּׁר בַּר נָשׁ בְּפוֹלְחָנֵיהֶּ, וְהוּא עַבֵּיד בִּיה רְעוּתֵיהֶּ שהרי האדם נקשר לעבוד אותו והיצה"ר עושה בו כרצונו עד שמושך אותו לעבוד עבודה זרה ולכפור בעיקר ח"ו.

אין מקטרג ומכניע את היצר הרע חוץ מהתורה הקדושה

וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְשׁוֹאָה מְלִין דְּאוֹרֵייתָא עֲלִיהּ

תְּדַרֵּיר ולכן צריך האדם לשים דברי התורה עליו וליתנם אל ליבו שתהיה

מחשבתו עסוקה בתורה שאז אין מחשבות אחרות שולטות בו, בְּגִין דִּיֵּהּ אֵהוּא

יִצְרֵהּ הָרַע תְּבִיר בְּהוּ לפי שיצר הרע נשבר ונכנע בפני דברי התורה, וְדִלִית

לִיהּ מְקַטְרְגָא לְיִצְרֵהּ הָרַע, בַּר מְלִי דְּאוֹרֵייתָא כי אין מקטרג

ומכניע את היצר הרע חוץ מהתורה הקדושה כמו שאמרו חז"ל בראתי יצר הרע בראתי לו

תורה תבלין. וְעַל דָּא פְּתִיב ועל זה כתוב, וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

וְגו', עַל לְבַבְךָ עַל תְּרֵי יִצְרֵיךָ ולא על ליבך ומרמז על שתי לבבות שהם

שני יצרים יצר הרע ויצר הטוב, יִצְרֵהּ הַטּוֹב אֶתְעַטְר בְּהוּ, וְיִצְרֵהּ הָרַע

אֶתְכַנַּע בְּהוּ כי יצר הטוב מתעטר בדברי התורה ונשלם על ידם ואילו יצר הרע

נכנע על ידם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לרבי אבא יִצְרֵהּ הַטּוֹב, מַה בְּעֵי

מְלִי דְּאוֹרֵייתָא. יצר הטוב למה הוא רוצה בדברי תורה אָמַר לִיהּ אמר

לו רבי אבא יִצְרֵהּ הַטּוֹב אֶתְעַטְר בְּהוּ הואיל ויצר הטוב נשלם ומתעטר בהם.

וְיִצְרֵהּ הָרַע, פִּיּוֹן דְּחָמֵי בַר נָשׁ לָא תָב, וְלָא בְּעֵי

לְאַשְׁתְּדִלָּא בְּאוֹרֵייתָא ויצר הרע כיון שהוא רואה שהאדם לא שב בתשובה

ואינו רוצה לעסוק בתורה כראוי, בְּדִין הוּא סָלִיק לְעֵילָא, וְאוֹלִיף

עֲלֵיהּ חוֹבָה אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה ומקטרג עליו, הֲדָא הוּא

דְּכֶתִיב זהו שכתוב, (משלי ג) וּכְסִילִים מְרִים קְלוּן. כי החוטא נקרא

כסיל והוא מרים למעלה את יצה"ר שיגלה את קלונו ויקטרג עליו.

בפרשת קריאת שמע רמוזים עשרת הדברות

**כַּד אָתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, הָא וּדְאֵי פְּרִשְׁתָּא דְקְרִיאַת
שְׁמַע רְמִיזָא בֵּיהּ עֶשְׂרַת אֲמִירָן פְּמָה דְאִוְקְמוּהָ** כאשר

בא רבי שמעון לבית המדרש אמר הרי ודאי שפרשת קריאת שמע רמוזים בה עשרת הדברות
כמו שהעמדנו, וְהִכִּי הוּא וּדְאֵי וכך הוא ודאי. וְהִיוּ הַדְּבָרִים

הָאֵלֶּה, פְּלִלָּא דְעֶשְׂרַת אֲמִירָן אֵינּוּן הכתוב והיו הדברים האלה הם
כללות עשרת הדברות. וּבְגִין כֹּה עֶשְׂרַת פְּקוּדֵין אֵית הָכָא, לְקַבֵּל

עֶשְׂרַת פְּקוּדֵין דְאִוְרִיתָא ולפיכך יש בה עשר מצוות כנגד עשרת הדברות
שבתורה. וּמֵאַן אֵינּוּן ומה הם. וְשִׁנְנִיתָם לְבַנְיָה כנגד אנכי ה' אלהיך, כי

כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו קבלו מהר סיני ונמצא שיש בה קבלת אלהותו ותורתו
לו ולבניו ולתלמידיו. וְדַבְרַתְּ בָּם ולא בדברים בטלים כנגד לא יהיה לך אלהים

אחרים כי המדבר דברים בטלים הוא מפנה אל מדעתו ואמור חז"ל אל תפנו אל האלילים
אל תפנו אל מדעתכם[ג]. בְּשִׁבְתֶּךָ בְּבֵיתֶךָ כנגד לא תשא את שם ה' אלהיך

לשוא כי השכינה נקראת בית והמתרחק מהשכינה ויוצא חוץ לבית לרה"ר מקום הקליפות
והחיצונים. וּבְלִלְתֶּךָ בְּדַרְךָ כנגד זכור את יום השבת שיהיה ניכר בהליכתו שהוא

יום השבת. וּבְשֹׁכְבְךָ כנגד כבוד את אביך ואת אימך כמו שנאמר ושכבתי עם אבותי,

אור הרשב"י

א, א), ועובר משום אל תפנו אל האלילים
(ויקרא יט, ד) לא תפנו אל מדעתכם; ובדברי
חשק, איכא תו משום מגרה יצר הרע; ומי
שחיברן ומי שהעתיקן, וא"צ לומר המדפיסן,
מחטיאים את הרבים.

[ג] ובשולחן ערוך הלכות שבת סימן שז
סעיף שז כתב וז"ל: מליצות ומשלים של
שיחת חולין ודברי חשק, כגון ספר עמנואל,
וכן ספרי מלחמות, אסור לקרות בהם בשבת;
ואף בחול אסור משום מושב לצים (תהילים

הלימוד היומני

לע"נ ר' אורי נורי בן רחל זצ"ל